

Syksy 2015
Kainulainen

POM11JO
MONILUKUTAIDOSTA JA
KIELISENSITIIVISYYDESTÄ

LÄMMITTELYÄ

Pienryhmät seminaareihin

LUENTOPÖSSIKSET?!

MIHIN KAIKKEEN SINÄ TARVITSET ÄIDINKIELTÄSI?

MITÄ OLET TEHNYT (ÄIDIN)KIELELLÄ TÄNÄÄN?

...ENTÄ MIHIN KAIKKEEN
KOULULAINEN TARVITSEE KIELTÄ?

”Aikanamme kuki myöntänee, että lapsien kunkin-aikainen tila ja yhtämyötäinen edistys on määräävä, mitä milloinkin äidinkielen opetuksesta on ohjattava, miten siinä meneteltävä. Lapsi kun kouluun tullessaan tuo kielensä mukanaan, on tämä käytännöllinen, vaikka vielä heikkoki taito pantava opetuksen perustukseksi. Kieli-opetuksen tuleekin sentähden alusta olla käytännöllinen, kielituntoa, puhe-, kirjoitus- ja lukutaitoa kehittävä, alati silmällä pitäen, että aine on lapsien selkeästi käsittämä ja tulee semmoisena oikein omistetuksi. Tähän sulkeutuu sitte vähitellen kielen muodon ja lain käsitys, ei suinkaan ajatuksellisina ohjeina, vaan niin että edessä oleva puhuttu, kirjoitettu, lukukirjasta luettu aine asetetaan tarkasteltavaksi ja ilmiöistä aina sääntö johdetaan, se lapsen mieleen terotetaan, puhuen ja kirjottain käytetään ynnä vasta wiimiseksi kieliopista oikein pysyväiseksi mieleen istutetaan. — — Kaikki tämä tapahtuu, ilman eri kieliopillisia seikkoja lapsille nimittelemättä ja määrittelemättä, mitä vasta ”warsinaisessa kieliopissa” on tehtävä. Opetus on näin kielestä ja kieleen taivuttamista.”

KUKA, MISSÄ, MIKSI?

Koneen nimi on semc-223d-a

Sauron ok

Ad-tili poistettu ja liitetty uudelleen ok

poistettu sccm:mästä ja liitetty uudelleen ok

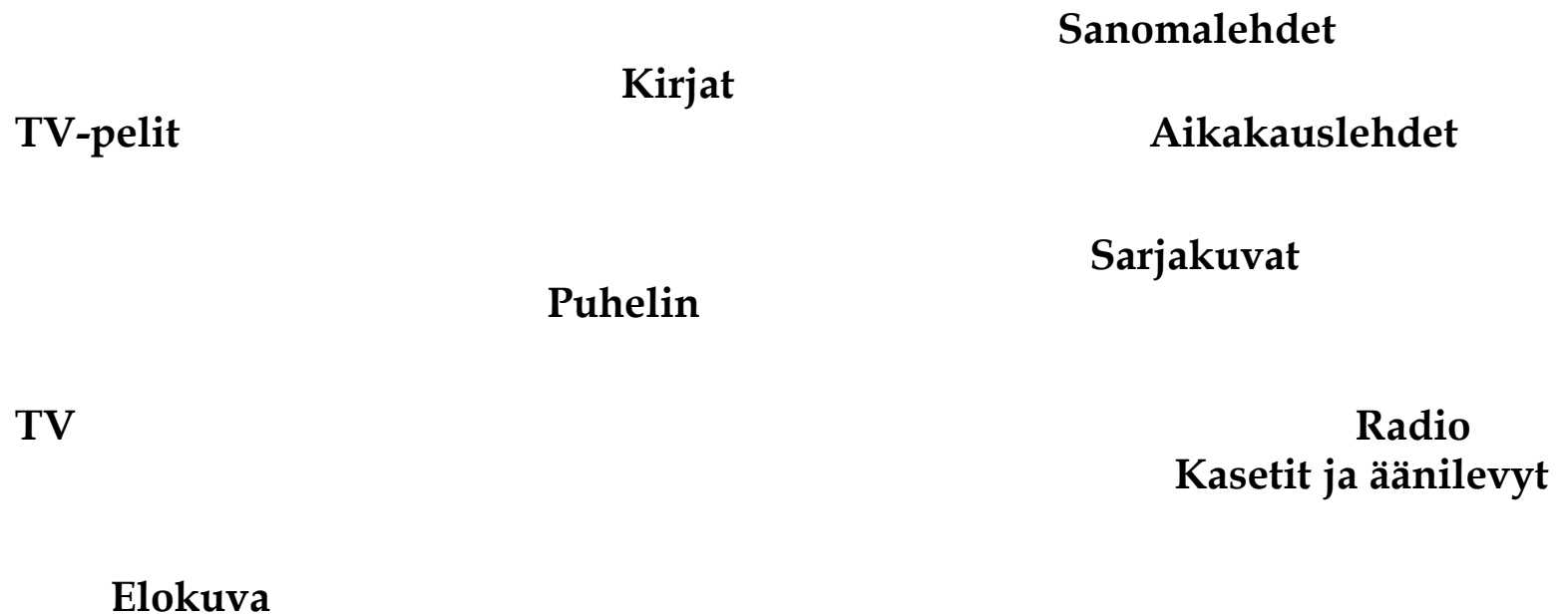
Win7 x64 With software ok

Eli kun kone tulee niin letkuihin vaan ja F12

Arto

MEDIA YMPÄRISTÖ 1960- JA 1970-LUVULLA

(SUONINEN 2003)

MEDIAYMPÄRISTÖ

1990- JA 2000-LUKUJEN VAIHTEESSA

(SUONINEN 2003)

Hypertekstit Internetissä

Keskustelu- ja uutisryhmät
IRC, ICQ
Chatit

Sähköposti

CD-ROM-kirjat

Kirjat

Verkkosanomalehdet
Sanomalehdet

(TV-pelit)

WWW

Verkkolehdet

Aikakauslehdet

Verkkopelit
Pelikonsolit

Tietokoneet
Tietokonepelit

Tekstiviestit

Sarjakuvat

Kännykkä

Minidisc, MP3

TV

Radio

Teksti-TV

Kaapeli- ja satelliittikanavat

Elokuvakanavat

Puhelin

Video

DVD

Kasetit ja äänilevyt

CD-levyt

Elokuva

KOULUN PUHEAVARUUKSET

(RINNE & SALMI 1998; SUORANTA 2003)

	Kurin koulu	Kilpailun koulu	Yhteistyön koulu
Sosiopoliittinen ulottuvuus	Kuri ja käytöstavat Perinteiset arvot Nostalgia	Työelämävetoisuus Yrittäjyys Yksilöllisyys	Yhteisöllisyys Oikeudenmukaisuus Toivo
Pedagoginen ulottuvuus	Opettajajohtoisuus Oppiainejakoisuus	Konstruktivismi Yksilöllinen oppiminen	Yhteistoiminnallisuus Ongelmalähtöisyys

OPETUSSUUNNITELMAT JA NIIDEN TULKITSEMINEN

(EMMA KOSTIAISTA MUKAILLEN)

POP

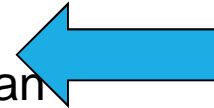
- kirjoitettu
- virallinen
- ideaalinen?
- normi
- antaa perusfilosofiaa (kenen?) kunkin oppiaineen opettamiselle?
- millaisia vaatimuksia?
- millaisia ihanteita?

Koulun OPS

- institutionaalisen ja oppilaiden maailman yhdistäminen?
- tarkoitettu OPS (koulun/opettajan tulkintaa)
- toteutettu OPS (koulun/opettajan toimintaa, piilo-opetussuunnitelma)
- millaisia vaatimuksia?
- millaisia ihanteita?

Opettajan OPS

OPS oppilaan kokemuksessa

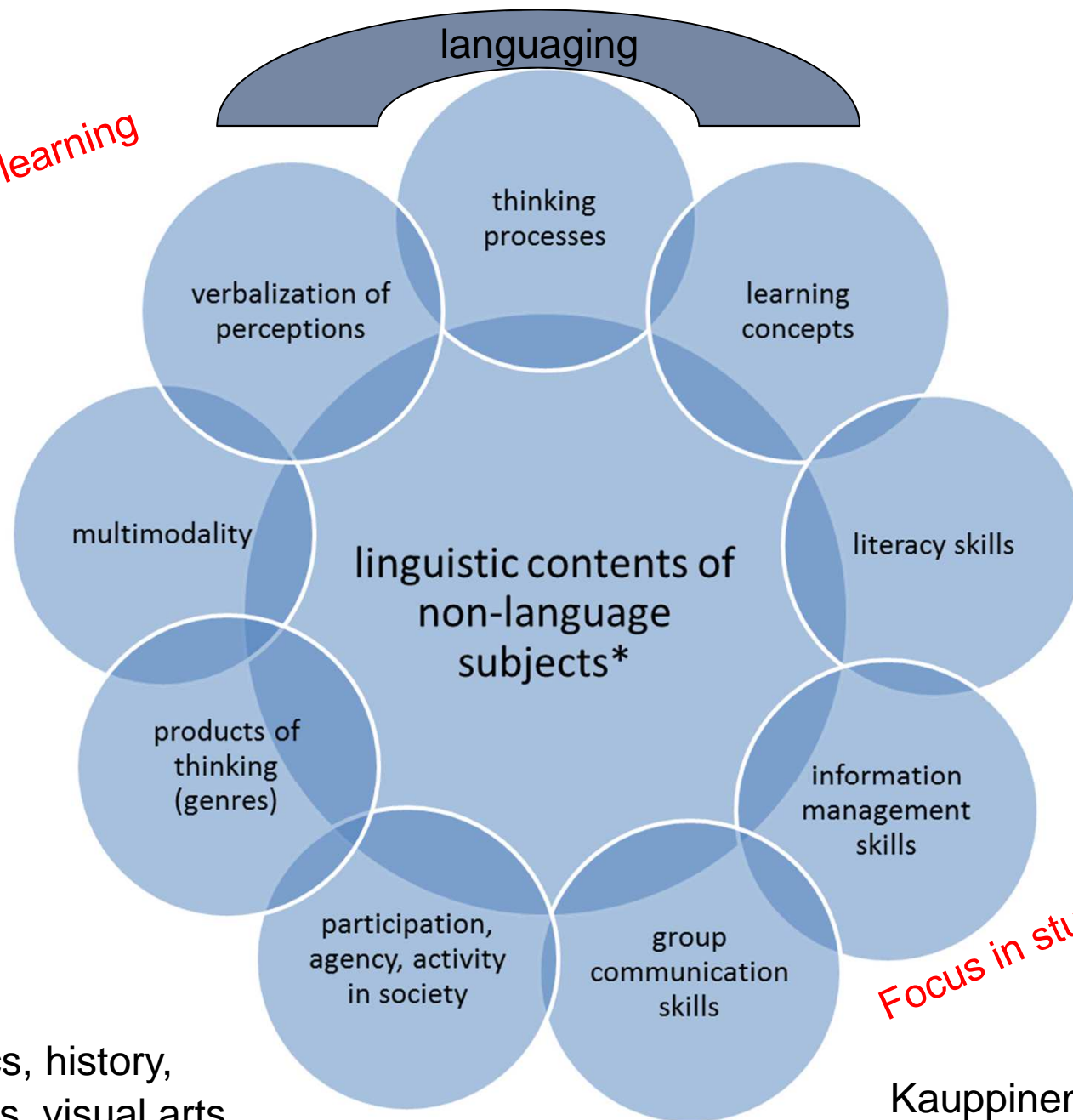
- koettu OPS (oppilaan tulkintaa)
- toteutunut OPS (oppilaan toimintaa)
- millaisia vaatimuksia?
- millaisia ihanteita?

Tarkastelun kohteena kieli koulussa

Eri oppiaineiden tekstit (Luukka 2012)

Focus in learning

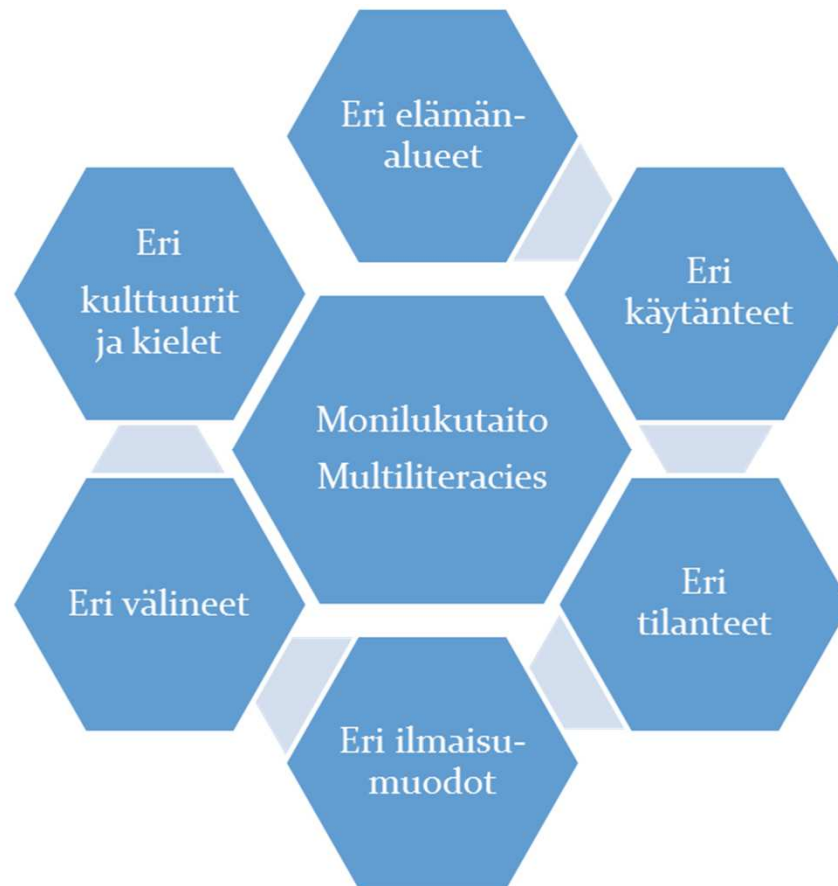

*mathematics, history, social studies, visual arts

Kauppinen 2012

MONILUKUTAITO (UUDEN OPSUN KÄSITE!)

"Monilukutaitoinen osaa tulkita, käyttää ja tuottaa monimediaisia ja perinteisiä tekstejä, jotka käyttävät kielellisiä, visuaalisia, äänellisiä ja spatiaalisia keinoja, sosiaalisia, kulttuurisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia tarpeita varten erilaisissa sosiaalisissa ja kulttuurisissa konteksteissa" (Luukka 2012)

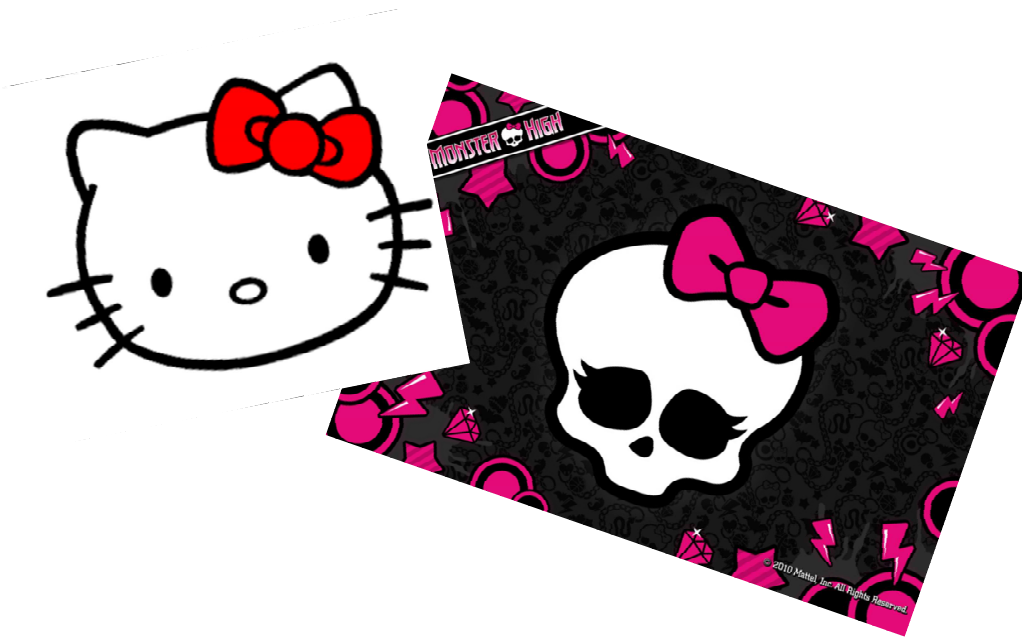
OPPIAINEIDEN JA MATERIAALIEN KIELI KÄSITYSTEN RAKENTAJANA

<http://personal.inet.fi/taide/viitasusi/maantieto.html>

**MITÄ MEDIA VOI
TUODA MUKANAAN...**

mainoskupla.fi

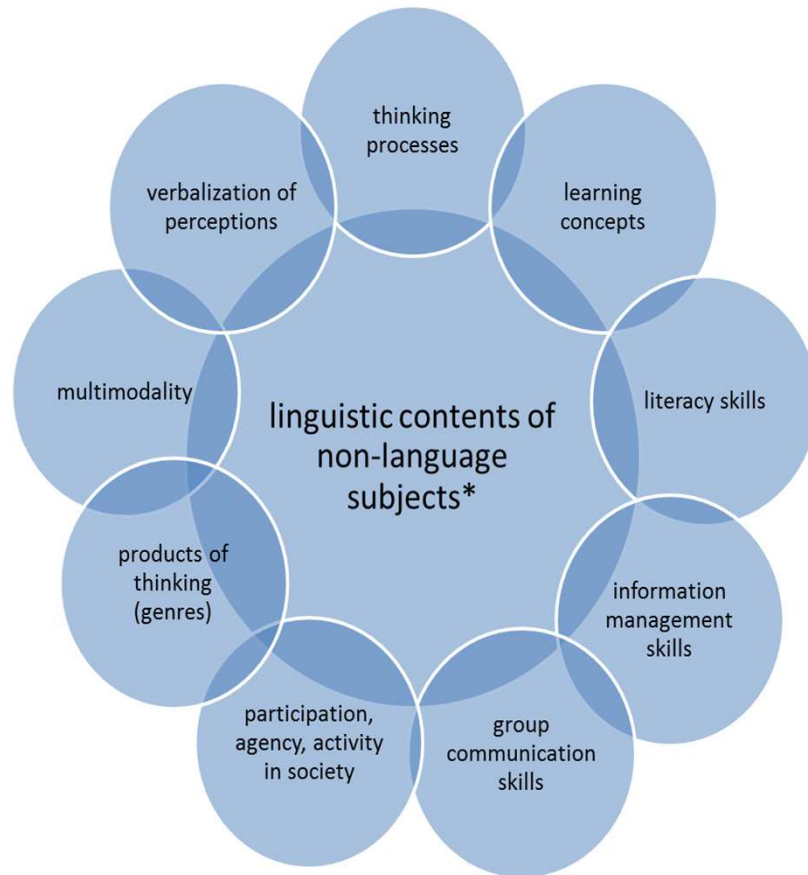

MITÄ KAIKKEA KIELELLÄ TEHDÄÄN ERI OPPIAINEISSA?

Muistelkaa pareittain/pienryhmissä aluksi sitä, mitä kaikkea kielellä tehtiin ja miten kieltä käytettiin eri oppiaineissa omana kouluaikanaan

- toiminta (miten opettaja ja oppilaat käyttivät kieltä), tuotokset (millaisia tekstejä itse tuotettiin)

MONILUKUTAIDOA OPETTAMAAN

Pohtikaa ja ideoikaa:

- Valitkaa yksi oppiaine ja pohtikaa, miten oppiaineessa huomioidaan monilukutaidon näkökulmat ja ollaan kielisensitiivisiä.
- Ideoikaa myös tapoja huomioida oppilaan elämismailma aineen ja sen monilukutaidon opetuksessa.